

Särkynyt onni

(Jatkoa.)

Näin puheli Onni hiljalleen ja yksinkertaisesti vaimolleen heidän levolle mennessään. Ilti ei puhunut mitään, raskaasti vain huokasi... Ja se huokaus nousi hänen lämpimästä sydämestään kaikkien kovaosaisten sorrettujen ja poljettujen puolesta...

Veriloikka oli kestänyt jo joitain viikkoja. Köyhälistön sydänveri pumasi taistelulentä ja ympäri maan riehuu valkoinen terrori lähittömänä ja sen viattomat uhrit tuitemattomat köyhälistön vapausliikkeen sankarit lepäsivät sorakuopissa puuainnansa sydäverensä, jaloimman elonesteensä vuodattaneena aatteensa kallelman puolesta, kaikkien sortokärsivien ja nälkää näkevien puolesta puhtaamman ihmisyyden ja oikeuden puolesta... Raaka valkoinen mahtivalta vietti veritöittensä mustaksi irstaista pääkalliojuhlaan... Kaa tunnetun lahtarien hautakummulla valkoisen Suomen kirkkotarhoissa haussivat kannibahatansajensa mustia yököpeistään, kurjista koloistaan esilukautuneet mustat peikat, arat luhut nähdessään voitonvaaran kallistuvan omiansa puolelle Saksan hunnan aseiden avulla. Musertunaisillaan olevan työnarmeijan epätoivoiset yritykset ylivoimaa vastaan murtautua saartorenkkaan lävitse saattoivat maan työväen äärimmäiseen toivoonmuuteen ja hätään. Mutta yhä luokan ylläisissä mässyksissä kohesivat kattoon nautinnon täydet maljat... Juhlittain mustien voimien voittoa ja haudattiin sosialismi ikuisiksi ajoiksi syvimpään helvetin komeroon... Yksikään herroista ei huomannut, miten historian Nemesis kirjoitti itteinkin selän taakse mene tekeliään.

Onnin ja Iltin rauhaakin jo tykin jyske häiritse. Punakaarta ahdistettiin yhä tiukemmalle... Yhä korkeammalle kuuluivat syyttömien valitukset... Pienessä saloseudun mökisessä teki jo leipä loppunsa. Mutta mistä ei saanut mitään syötävää lisää. Äärimmäisellä säästäväisyydellä oli jo muutaman päivän pitkänyt käyttänyt ravintoa. Epätoivo alkoi jo murtaa Iltinkin toivoita mieheltä. Vähän puhuttiin tähän aikaan heidän kodissaan. Kumpikin oli vain omissa synkissä mietteissään...

Eräänä iltana kuului tykin jyske tavallista lujemmin. Tästä arvasivat Onni ja Ilti, että nyt on jotain raskasta tekeillä ja että nyt on kova taistelu käynnissä juuri tällä rintamanosalla. Kumpi voittaa? Joko työväenarmeijan rintama puhkaistaan ja juuri tällä kohdalla? — Nämä ajatukset pitivät saloseudun asukasten mielellä pelonsekaisen jännityksen vallalla.

Kului seuraava päivä, pitkä kuin jäisyys Iltin mielestä. — Ilalla istuivat Ilti ja Onni taas Iltin vaimon kanssa, kumpikin äänettömänä. Onnin saatua riisutuksi vaatteet päältänsä usata mennäkseen kuului pihalta yhtäkkiä kiroksia ja huutoja. Samalla jyskyttiin tuvan oveen lujaa jollain kovalla esineellä. Onni pelästyi ja meni ovelle.

"Aaaa övi, p—leen roisto!" Tappakaa se punikki s—tana heti!"

Tämäntapaisia huutoja kuului. Pihalla oli neljä pohjajäistä lahtaria aseiden kätteensä kantapäähän valkoisella käsivarrella ja valkoinen "Mannerheimi" lujasi korville veritöittynä. — Onni ei avannut ovea. Hän tunsi, että on yhdentekevä, avako tahi ei. Vihdoin eräs keskikokoinen, toiston Jaska alkoi nimittämällä, pitkäpartainen mies oikea raskalaisen perikuvaa, tyrkkäsi pistimensä kärjen oven läpi. Samalla rupeusivat toiset roistot ampumaan minkä ehtivät, jolloin yksi kiviärikuula kulki tuvan läpi murakkeen lasiruudun.

Onni tuli tupaan, jossa hänen lujalautainen puorikkonsa onneksi oli

säilyttänyt kylmäverisyytensä. Hän istui vain sängyn laidalla lapsi sylissä kylmän ja turtuneen näköisenä, väljättömättömänä. Iltin vaimon lujautta oli Onni tarttunut hänen käteensä rosvojen saadessa oven auki. Kiväärin pistimineen kädessä he ryntäsivät tupaan, jossa Onni oli ottanut jäähyväiset vaimoltaan. Ilti otti hetkiseksi Onnin käden viedensä sen ryntäisilleen, jolloin Onni painoi heidän suudelmaan hänen huulilleen ja yhtäkkiä ryntäsi ulos ovesta paita ja alushousut päällään, paljain jaloin vahvaan lumeen, kylmään pakkaseen...

Ilti päästi kauhun huudon. Rosvotkin hämmästyivät hetkiseksi eivätkä voineet puhua mitään. Seisoa lojottivat vain typerännäköisinä keskellä lattiaa.

Vihdoin kysyi Jaska: "Onko tuo mies hullu?"

"Ei hän ole hullu" hän ei vaan anna teldän teurastaa itseään, vaan miehuuttain paleltuu pakkaseen", sanoi Ilti ja yöpuvussa, lapsi sylissään istui sängynlaidalla majesteettilliseen ylönä katsoen rosvoja lujalla katseella suoraan silmiin. — Ilti oli kaunis vieläkin, kerrassaan hurmaava. Tuo proletariaatin onnellinen oli raskaan raadantansa uhallakin onnistunut säilyttämään kauneutensa ja tämäkö ihana madonnenäky, tosiaan muistuttanut Kristinlasta äitinsä sylissä, silmiensä edessä he hämmennyttäneet lahtarien sekavat aivot, joita tosiaan hirmutekoja tehdessään voi sanoa käryävän naurilampun himmeästi valaiseen, niin etteivät he ymmärtäneet mitä tehdä. Seisoivat vain lattialla, hiljaa kiroillen katsellen Iltiä.

Yhtäkkiä aukeni ovi ja Onni pujahti takaisin tupaan alkaen sekoittaa hiljasta ja lämmittävä siinä jalkojaan. — Nyt vasta roistotkin pääsivät "lumouksesta" ja huomasivat millä asialla he ovat. Heti komensi pääraakalainen Jaska Onnia pukeutumaan ja kun tämä ei määräystä totellut, kävivät he käsiksi häneen kiroillen ja lyöden.

Jaskan sanoessa: "että jos et pukeudu, niin lähde vaikka alasti mukamme, mutta lähde sinun on", heräsi Iltin hetkisestä horrostilastaan ja huomasi tilanteen kylmän todellisuuden, jolloin hän heittäytyi rosvojen jalkoihin rukoillen armoa Onnille ja itselleen viattoman lapsensa tähden...

Mutta eläintäkin alempien turmeluneitten roistojen mieltä ei liikuttanut kuulla naisen itku, ei pienokaisen valitukset, vaan velvät he väkivalloin Onnin mukaansa alusvaatteilla talviseen yöhön metsätielle, kymmenen kilometriä lähimpään ihmisasuntoon!

Ilti jäi kyyneleitä vuodattaan ikkunaan tullutta kiväärin kuulanaukkoja vaatteillaan tukkimaan. Tupa oli nyt aalto ja kylmä. Olihan huoltaja poissa, kenties ikuisesti! — Pieni viaton lapsi makasi sängyssä kylmänsä valitellen. Vihdoin Iltin rauhoittui niin, että voi mennä sänkyyn lapsensa vieraan...

Kylmästä talviyöstä kuului kiväärinlaukauksia... Ilti tiesi, mitä ne merkitsivät... Hän hypähti itkuun. Kauheaa! Nyt olen hyljätty, lapseni on orpo raukka. Viaton laisraukka! — Näin valitellen hän aamuyöstä nukkuu...

Kun hän heräsi seuraavana aamuna rauhattoman kauhun yön jälkeen, paukkui pakkasen nurkissa entisiä tuimemmin. Ilti kumminkin päätti ottaa elämän sellaisena, kuin se eteen avautui luonteensa tavotomalla tunnetuksi tulleella lujudella ja tahdonvoimalla. Hän lämmitti tupansa lämpöiseksi, jätti lapsensa sänkyyn nukkumaan ja päätti lähteä etsimään leipää — ja miestä...

Kun hän oli kulkenut muutamia satoja metrejä ja pakkasen jo alkaessa ottaa hänen nenäänsä ja poskiinsa, näki hän Onnin mutta milläisessä kunnossa? Ruumis sohitunna pisti-

Uni

Oli lauhkea kesäinen ilta. Linn vuoteellani erästä teosta "Avioliiton synti." Kirja tuntui pitkävetoiselta, ja väsynyt kun olin, nukahdin. Ja ennen pitkää mielikuvitukseni liiteli unien maailmoissa.

Näin unta...

Mimmille tuotin käteeni suuri paperikäärö, sen ojentui minulle eräs nainen jumalallisella juhlallisuudella ja sanoi: Sinun tulee kirjoittaa naisten alkakausjulkaisuun, lisäen: Mene viikoiden työ kussa he kokoontuneet ovat, etties viikoiden sarvesta runsaasti valelluksi tulisit...

Ja hän avasi minulle suuren oven. Minä astuin huoneeseen, kussa viisaat istuivat, ja tutkistellen matemaattisia yhteenvedoja, istuivat juridisen näköisinä pöydän tykönä. Minä avasin paperikäärön ja otin kynän käteeni, jonka viisauden opastaja minulle antanut oli ja kuuntelin ja odotin, mutta en kuullut mitään muuta kuin vaivaloista kynän rapautusta. Ja minä odotettuani, näin, että viisauden lahja on vain harvoille annettu. Käärin paperini kokoon ja astuin raitilleen ilmaan sieltä kussa viisaat kokoontuneet olivat ja ajattelin, että koska naisten alkakausjulkaisuun kirjoittamaan piti, tahdon kirjoittaa pitkän, pitkän kertomuksen onnellisesta avioliitosta.

Suuntasin kulkuni päivänpaisteiselle maen rinteelle. Olin juuri oikeassa istahtaa mättäälle ja alkaa kynälyni, kun yhtäkkiä aurinko pimeni, synkkä pilvi leijaili alhaalla aivan minun päätäni päällä ja tunsin tulkkiven käryä nenässäni. Samassa kuului kumma humahdus ja pöly pulmusi silmiini. Tunsin keveän kosketuksen olkapäälläni. Edessäni seisoi Lusifer, ihka elävänä, suussa ivallisessa hymyssä.

"Kirjoita vain ystävä", sanoi hän. "Minä tahdon auttaa sinua, tule. Minä näytän sinulle Onnelan, sitten voit huoletta kirjoittaa."

Samassa tunsin omituisia kihelmöimistä hartioissani ja kun kurkistuin olkani ylitse, huomasin ihmeekseni, että selkäni oli ilmeistynyt siivet.

Nyt lähdet kanssani, sanoi Lusifer ja tarttui minua lujasti käteen. Samassa huomasin, että lentää hihottehina halki varauksien. Pian näin kaukaa korkean rakennuksen, joka oli rakenteeltaan kaunilimpi kuin mitä koskaan ennen, olin nähnyt. Kun tulimme sen lähetyville, näin rakennuksen portin yllä suurilla kirjaimilla kirjoitetun kyltin, jossa oli sana: ONNELA. Rakennus oli kaksitoistakerroksinen. Samassa jalkani koskettivat maata, löysin itseni seisomassa rakennuksen portilla. Katselin ihailen rakennusta. Se todellakin näytti onnelalta.

"Lähdemme tarkastamaan yllimmästä kerroksesta," kuiskasi minulle

millä muodottomaksi, piä erillään muusta ruumiista. Vaatteet yhtenä vesisenä retkuna. Ihän tyrmistyä kauheasta näystä Ilti. Äänettömänä hän lahtipaikkaa siivolla, mutta Onnin, lahtarien eläimellisen murhan himon uhrin, hän jätti siihen lepäämään; o-sottamaan paikkaa, missä oli tehty musta murhatyö, missä "sivistyksen" puolustajat olivat huvikeen syyttömän työlläisen, ihmisen, lahdatteet ja liisäksi repineet kuitin koirat saaliinsa... Tyksinä tuljottaan eteenä kääntyi Ilti kotinsa tuosta verisestä kauhunpaikasta, ilman leipää, ilman — miestä... Mitään hän ei jaksanut ajatella. Onneksi hän sattui löytämään vielä vähän jauhoja, että voi tulla toimeen jonkun päivän.

Lapsi hänellä nyt oli ainoana muistona hyvästä miehestä. Lapselle, sille hän lauletti kaunilla äänellään yksinäisessä tuvassaan. Ulos ei hän uskaltanut mennä, niin oli tuo hirveä näky häneen koskenut...

(Jatk.)

Lusifer. "Mutta selitä ensin minulle, mikä tämä laitos oikein on," vastasi hänelle. "Eikö näe? Onneta se on, sen ovat rakentaneet kaksitoista onnellista avioparia, säästyäkseen kuulemasta maailman toralluja. Kuilakin perheellä on yksi kerros käytettävää. Mutta joutukamme," sanoi hän, tarraten taas käteeni kiinni. Samassa löysin itseni yllimmäisen kerroksen ikkunasta katselemasta sisään. "Tässä asuu Pekka Poimunen rukus tetun stippanansa, Eevan kanssa," sanoi Lusifer matalalla äänellä.

E ensin en huomannut huoneessa keittäen, vaan pien silmäni erottivat Eevan istumassa sohvalle. Pekka, istuen ja poltellen piippuaan, aina satavähän kulmautua alta vilkaisten Eevaa.

"Onko tämä nyt mielestäsi hauskaa, istua koko iltä kotona?" tiuskasi Eeva vihdoin.

"No, no, mutta eukkoseni, ensi kerran se on vasta tällä viikolla, kun sinä olet kotona. Ja sitäpaitsi onhan meillä nyt oleva koti, jota sinä olet aina toivonut. Nauttikamme nyt kodin onnasta edes yksi iltä kotona, tuntuu Pekka.

"Mutta minä en viihdy enää kotona, minusta tuntuu kaikki niin synkeältä.

"Se, so, tapuseni, hmyyille nyt sentään minulle ja vikuta silmäsi kuten teet aina silloin kun olemme ihmisten ilmoilla, voisithan nyt minulekin nauraa teko-naurasi, sekin olisi hauskeampi katseella, kuin sinun suun pitkällä silnän sohvan nurkassa istumassa."

Lusifer nykäsi minua käsipuolesta.

"Ei tässä joudeta enää vilvyttelemään. Katso seuraavaa kerrosta. Tässä asuu oikein malliaviopari", kuiskasi Lusifer korvaani, tirkistelleni seuraavaan kerrokseen ikkunasta sisään. Kerroksen asukkaat eivät näyttäneet olevan kotona. Mutta samassa aukeni ovi ja sisään astui valmo kiihoittuneena, heittäen hattunsa pöydälle ja katsoen kokon tavoin miehensä, joka seurasi häntä kinterrillä.

"Oli sinulla nyt taas kiire, kun kesken piti lähteä, ja sitten mennä tallustelet edellä, edes taaksesi katsomatta, tulenko minä."

"Hm, joko minä taas tein rikoksen? Se on ihme ja kumma, ettemme me voi käydä missään ilman ettei siitä olisi aina näitä jälkeurauksia", murisi mies harmistuneena.

"Sinä et koskaan käyttäydy kuin sivistynyt ihminen, olet aina samanlainen jätkä, ja minä saan sitten aina sinua hävetä..."

Lusifer nauraa tihitti hiljaa korvaani.

"Katsotaanpa kymmenettä kerrosta", kuiskasi hän. Siinä asuu Matti Mujunen joukkolpeen, innokas poliitikko, oikea nais-asianajaja.

Nälme tämä kerroksen asujamat istumassa teepöydän ääressä. Lapset joita oli viisi, pureskelivat korppua alakuluisen näköisenä ja juoden teetä, vältellen isänsä katsetta.

"Menikää siitä jo penikat nukkumaan, että saan edes joskus korviani lepauttaa!"

Lapset sanaa sanomatta poistuivat makuuhuoneeseensa.

"Voit tuota lapsille joskus puhua älyvimmän, ei aina tuiskia", pyyteli vaimo.

"Sivommin, matki mies. Kyllä sinä heitä aina heität ilkaakin. Minä tahdon opettaa heitä tottelemaan.

Kaadappa minulle lisää teetä ja tuo minulle ne villasukat, jotka minulla oli eilen iltana jalassa. Lähden tästä vielä jolottelemaan.

Vaimo sanaa sanomatta totteli käskyä, kaasi teen ja asetti sukat miehensä polvelle.

"Eihän nämä ole ne sukat", tiuskasi mies ja heitti sukat lattialle.

"Mutta niasihän oli reijät varpaisa ja ne ovat parsimatta."

"No miksi niitä ei ole parsittu? kaitketi oltu taas kahvikekkelissä ko-